

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Er is voor gekozen de term “burgerinitiatiefvoorstel” te hanteren voor de aanduiding van het voorstel dat door een burger bij de gemeenteraad kan worden ingediend. De burger kan alleen concrete voorstellen indienen bij de gemeenteraad. Mogelijk dat belangengroepen in voorkomende gevallen ondersteuning kunnen verlenen bij het opstellen van een concreet voorstel behorend bij een burgerinitiatief.

Artikel 2

Uit dit artikel volgt dat de gemeenteraad een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van een raadsvergadering moet plaatsen indien er sprake is van een geldig verzoek, ingediend door een initiatiefgerechtigde. De gemeenteraad zal zich in dat geval dus in ieder geval moeten uitspreken over het burgerinitiatiefvoorstel. Van een geldig verzoek is sprake als (a) het verzoek door ten minste 25 initiatiefgerechtigden wordt ondersteund, (b) het onderwerp van het burgerinitiatiefvoorstel niet in artikel 4 is uitgezonderd en (c) aan de in artikel 5 gestelde procedurele voorwaarden wordt voldaan. In artikel 3 wordt nader omschreven wanneer een persoon initiatiefgerechtigd is.

Over het vereiste dat het verzoek door ten minste een bepaald aantal initiatiefgerechtigden wordt ondersteund kan het volgende worden opgemerkt. Het burgerinitiatief biedt burgers de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de agenda van de gemeenteraad. Het is daarom een inbreuk op het uitgangspunt dat de raad zijn eigen agenda vaststelt. Dit is alleen gerechtvaardigd als het burgerinitiatiefvoorstel ook daadwerkelijk door een gedeelte van de bevolking wordt gedragen. De omvang van de drempel zou van dien aard moeten zijn dat zij – zonder verhinderend te zijn – toch een zekere garantie bieden dat het desbetreffende verzoek gedragen wordt door een gedeelte van de bevolking. Anderzijds moet de drempel niet te hoog zijn, om te voorkomen dat allerlei in potentie waardevolle burgerinitiatieven de raad niet bereiken. Wij denken dat bij een drempel van ondersteuning door ten minste 25 initiatiefgerechtigden aan beide aspecten recht gedaan wordt. Het aantal van 25 is gebaseerd op ervaringen in de gemeente Utrecht. Daarnaast merken we op dat in de praktijk blijkt dat 25 initiatiefgerechtigden, ongeveer een straat of een buurt kunnen vormen en dat niet te lichtvaardig gedacht moet worden over de acties die een potentiële initiatiefgerechtigde moet nemen. Hij moet immers een initiatief ontwikkelen en hij moet 25 initiatiefgerechtigden benaderen die middels het plaatsen van naam, adres, geboortedatum en een handtekening hun steun aan het burgerinitiatief kenbaar maken. Dit is dus meer dan alleen het plaatsen van een handtekening tijdens een actie in het winkelcentrum.

Artikel 3

Het ligt voor de hand het initiatiefrecht toe te kennen aan kiesgerechtigden voor de gemeenteraadsverkiezingen, vanuit de gedachte dat het burgerinitiatief een instrument is om burgers bij de besluitvorming van de raad te betrekken en die te beïnvloeden. Wie kiesgerechtigd is, is vastgelegd in artikel B 3 van de Kieswet. In het kader van het betrekken van jongeren van de politiek hebben wij gemeend de categorie initiatiefgerechtigden uit te breiden door de leeftijd ten opzichte van de kiesgerechtigde leeftijd te verlagen naar zestien jaar. Jongeren kunnen op deze wijze betrokken worden bij de gemeentelijke politiek.

Voor de toetsing of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigdheid is voldaan, lijkt het moment van indiening van het verzoek aangewezen. Het verzoek vindt immers formeel op dit moment plaats. Om te kunnen onderzoeken of op dat moment wordt voldaan aan de vereisten, zijn verschillende gegevens nodig. Welke dat zijn wordt geregeld in artikel 5.

Artikel 4

De beperkingen die dit artikel stelt aan de inhoud van een burgerinitiatiefvoorstel vloeien vooral voort uit doelmatigheidsoverwegingen. Het is bijvoorbeeld weinig efficiënt om de raad te belasten met de beraadslaging over een onderwerp waarover de raad uiteindelijk geen beslissende bevoegdheid heeft. Een ander argument voor deze uitzondering is, dat de afstand tussen burger en bestuur alleen maar zou worden vergroot als de burger na het doorlopen van de burgerinitiatiefprocedure te horen krijgt dat de raad niets met het burgerinitiatiefvoorstel kan doen, omdat hij er niet over gaat.

Een vraag over gemeentelijk beleid kan ook geen onderwerp van een burgerinitiatief zijn. Voor dit soort vragen staan de burger andere wegen open, zoals het spreekuur van een wethouder of de burgermeester.

Ook moet voorkomen worden dat het burgerinitiatief andere procedures zoals de bezwaar- of de klachtprocedure doorkruist. Met het oog hierop kan worden bepaald dat het burgerinitiatiefvoorstel geen bezwaar tegen een genomen besluit of een klacht over een gedraging van het gemeentebestuur kan inhouden. Hiervoor heeft de burger andere wegen.

Het is evenmin de bedoeling dat zaken die recent nog in de raad aan de orde zijn geweest opnieuw onderwerp van bespreking worden als gevolg van een burgerinitiatief. Dit zou de besluitvorming in de raad te zeer kunnen frustreren. Het laatste lid (f) is overgenomen van de gemeente Amersfoort. Op deze manier willen we voorkomen dat burgerinitiatieven andere reeds opgestarte procedures in het kader van inspraak of interactieve beleidsvorming doorkruisen.

Artikel 5:

Voorgesteld wordt dat burgerinitiatiefvoorstellen schriftelijk moeten worden ingediend bij de raadsgriffier, aangezien de raadsgriffier de raad bijstaat in zijn werkzaamheden. De raadsgriffier verstrekt ook informatie aan burgers wat betreft de procedures voor het opstellen en indienen van een burgerinitiatiefvoorstel.

Verder moet het initiatiefvoorstel goed worden omschreven en moet de reden waarom gebruik wordt gemaakt van het recht van burgerinitiatief worden gemotiveerd in een toelichting.

Het is uit praktische overwegingen zoals uniformiteit, overzichtelijkheid en duidelijkheid raadzaam indiening van een burgerinitiatiefvoorstel plaats te laten vinden door middel van een standaardformulier burgerinitiatieven.

De werkgroep kan zich vinden in de bovengenoemde uitgangspunten. Verder wordt afgesproken dat het standaardformulier burgerinitiatieven moet worden voorzien van een heldere toelichting, zodat de indiener van een initiatiefvoorstel weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Het standaardformulier burgerinitiatieven en de toelichting bij dit formulier moeten bovendien op de website van de gemeente Muiden worden geplaatst.

Artikel 6:

De burger moet erop kunnen vertrouwen dat de commissie c.q. raad zijn voorstel spoedig toetst aan de vereisten en een besluit neemt over de behandeling. Het gaat erom een termijn te kiezen die niet te lang is, maar ook niet zo kort dat ze onvoldoende is om het voorstel te kunnen controleren. Als een onderwerp tot de bevoegdheid van het college behoort, moet de commissie c.q. raad het voorstel doorzenden aan burgemeester en wethouders en dit moet worden medegedeeld aan de indiener van het initiatiefvoorstel.

Verder worden vooral waarborgen gecreëerd voor transparantie bij de afhandeling van een burgerinitiatiefvoorstel.

Bij het nader onderzoek kan o.a. worden onderzocht in hoeverre het voorstel past in bestaand beleid en wat er de juridische, financiële en procedurele aspecten van zijn. Tevens kan een peiling naar het draagvlak van het voorstel gedaan worden.

De indiener van het burgerinitiatiefvoorstel wordt altijd schriftelijk meegedeeld wat er met het ingediende voorstel gebeurt. Dat kan dus een mededeling dat het voorstel wordt afgewezen of een inhoudelijk besluit zijn.

Wordt het verzoek tot plaatsing van het burgerinitiatiefvoorstel door de raad afgewezen, dan is er sprake van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep op de rechter openstaan. Besluit de raad het burgerinitiatiefvoorstel te agenderen, dan is er sprake van een voorbereidingsbeslissing in de zin van artikel 6:3 Awb, die niet vatbaar is voor bezwaar en beroep.

De werkgroep Burgerinitiatiefrecht kiest voor indiening van burgerinitiatiefvoorstellen bij commissievergaderingen, en dus niet bij raadsvergaderingen. Verder moet het volgende gelden: Elk initiatiefvoorstel dat wordt ingediend moet bij de eerstvolgende commissievergadering zijn voorzien van een ambtelijke toets wat betreft de afdoening ervan, met dien verstande dat tenminste twee weken zijn gelegen tussen de dag van indiening van het initiatiefvoorstel en de dag van de vergadering waarin de commissie beslist over de wijze van afdoening van het initiatiefvoorstel. Er wordt gemotiveerd aangegeven of het voorstel al dan niet op de agenda van de commissievergadering dient te worden geplaatst (hierbij wordt getoetst aan de bepalingen van artikel 4).

Wat betreft de termijn waarbinnen het voorstel inhoudelijk aan de orde moet komen in de commissievergadering geldt een redelijke termijn; de indiener van het voorstel wordt van deze termijn

schriftelijk op de hoogte gebracht. Op het moment dat een initiatiefvoorstel inhoudelijk wordt behandeld in een commissievergadering, moet het zijn voorzien van een gemotiveerd ambtelijk advies wat betreft het te nemen besluit. In dit advies wordt ook aangegeven hoeveel kosten gemoeid zijn met de realisering van het initiatiefvoorstel.

Bekendmaking van het besluit aan de verzoeker moet plaatsvinden voorafgaand aan de bekendmaking van het besluit in de krant.

Artikel 7:

Voorgesteld wordt de burgemeester jaarlijks verslag uit te laten brengen in het burgerjaarverslag over de werking van het recht van burgerinitiatief in de praktijk.

De Verordening Burgerinitiatiefvoorstel zal een jaar na inwerkingtreding worden geëvalueerd en zonodig aangepast.

Artikel 8:

Deze verordening treedt zes weken na de dag van bekendmaking in werking. Tot 2002 traden alle verordeningen in werking op de achtste dag na bekendmaking, tenzij een ander tijdstip daarvoor was aangewezen (artikel 142 Gemeentewet). Hierin is verandering gekomen door de inwerkingtreding van de Tijdelijke referendumwet (Trw) op 1 januari 2002. Deze wet maakt referenda mogelijk over onder andere de vaststelling, wijziging en intrekking van verordeningen. Wel zijn enkele verordeningen uitgezonderd, die hier niet van belang zijn. De vaststelling, wijziging of intrekking van een Verordening Burgerinitiatiefvoorstel is een van de besluiten waarover een referendum kan worden gehouden. Verordeningen waarover op grond van de Trw een referendum kan worden gehouden, treden in afwijking van artikel 142 van de Gemeentewet niet eerder in werking dan zes weken na de bekendmaking van de verordening (artikel 22 Trw). De termijn van zes weken hangt ermee samen dat na bekendmaking van de verordening en de mededeling dat over deze verordening een referendum gehouden kan worden, een verzoek tot het houden van een referendum kan worden ingediend.

Bijlage 1 : Verzoek burgerinitiatiefvoorstel

Ondergetekende verzoekt hierbij het volgende voorstel/onderwerp op de agenda van de
graadscommissie te plaatsen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Toelichting op voorstel/onderwerp:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Naam:

.....

Eerste voornaam en verdere voorletters:

.....

Geboortedatum:

.....

Adres:

.....

Postcode:

Woonplaats:

Handtekening:

Plaatsvervanger:

Naam:

.....

Eerste voornaam en verdere voorletters:

.....

Geboortedatum:

.....

Adres:

.....

Postcode:

Woonplaats:.....

Handtekening:

Het verzoek gaat vergezeld van een lijst met de namen, adressen, geboortedata en handtekeningen van initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.

Toelichting voor de verzoeker

Iedereen die kiesgerechtigd is voor de verkiezing van de gemeenteraad en inwoners van de gemeente van zestien en zeventien jaar die vanaf hun achttiende jaar aan de gemeenteraadsverkiezingen zullen mogen deelnemen als ze dan nog in de gemeente wonen, kan een verzoek doen om een voorstel/onderwerp op de agenda van de raadsvergadering te plaatsen. Zij zijn initiatiefgerechtigd.

Het zogenaamde burgerinitiatiefvoorstel moet worden ondersteund door ten minste **25** initiatiefgerechtigden. Hiervoor is een formulier vastgesteld. Het op het formulier voor het verzoek opgenomen voorstel wordt in dezelfde bewoordingen opgenomen boven aan het formulier met ondersteuningsverklaringen.

Het burgerinitiatiefvoorstel mag niet inhouden:

- a.** een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van de raad;
- b.** een vraag over het gemeentelijk beleid;
- c.** een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht over een gedraging van het gemeentebestuur;
- d.** een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het gemeentebestuur, of
- e.** een onderwerp waarover minder dan 1 jaar voor indiening van het burgerinitiatiefvoorstel door de raad een besluit is genomen.
- f.** onderwerpen die een wijziging van beleid betreffen dat al in een vergevorderd stadium van ontwikkeling is.
- g.** voorstellen die privé-belangen betreffen en daarmee niet in het belang zijn van buurt, wijk, dorp of stad, of
- h.** voorstellen die expliciet nadeel of schade opleveren voor specifieke bewonersgroepen.

Bijlage 2 : Ondersteuningsverklaringen burgerinitiatiefvoorstel

Ondergetekenden verklaren hierbij het verzoek tot het plaatsen van het volgende onderwerp/voorstel op de agenda van de gemeenteraad te ondersteunen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Naam, eerste voornaam en voorletters	Adres	Geboortedatum	Handtekening

enz.

Toelichting

Boven aan de lijst dient het voorstel/onderwerp van het burgerinitiatief dat wordt ondersteund te worden opgenomen in dezelfde bewoordingen als op het verzoek tot indiening van een initiatiefvoorstel. Indien meer dan één vel nodig is voor gegevens van ondersteuners van het burgerinitiatief dient boven aan elk vel het voorstel/onderwerp te worden herhaald in dezelfde bewoordingen.

Bevoegd tot ondersteuning van een burgerinitiatief zijn degenen die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de gemeenteraad en inwoners van de gemeente van zestien en zeventien jaar die vanaf hun achttiende jaar aan de gemeenteraadsverkiezingen zullen mogen deelnemen als ze dan nog in de gemeente wonen.